

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2239/2019
08.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Вера Ђоровић, адвокат из ..., против туженог ТП „СРБИЈА“ а.д. Крагујевац, коју заступа пуномоћник Зорка Борозан, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2512/18 од 04.12.2018. године, у седници већа одржаној дана 08.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2512/18 од 04.12.2018. године и допунско решење Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2512/18 од 10.04.2019. године, тако што се **ОДБИЈАЈУ** жалбе тужиле и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1024/18 од 21.03.2018. године у трећем и четвртом ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2512/18 од 04.12.2018. године, у делу који се ревизијом побија, преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1024/18 од 21.03.2018. године у ставовима 3. и 4. изреке, тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиљи на име мање исплаћене отпремнине исплати износ од 449.684,32 динара, са законском затезном каматом од 18.11.2013. године па до исплате и на име обрачунате законске затезне камате износ од 254.731,18 динара, као да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 186.834,16 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате (став први изреке); тужени је обавезан да тутужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу 186.834,16 динара (став други изреке). Допунским решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2512/18 од 10.04.2019. године, обавезан је тужени да тужиљи, поред трошкова парничног поступка досуђених ставом другим изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2512/18 од 04.12.2018. године, исплати трошкове парничног поступка у износу од још 55.834,16 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужила је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена код туженог и решењем од 09.04.2010. године отказан јој је уговор о раду због престанка потребе за њеним радом. У решењу је утврђено је да ће тужилци бити исплаћена отпремнина у износу од 207.255,26 динара, на основу Споразума од 08.04.2010. године, а тим решењем тужила је упућена да своја права у погледу новчане накнаде права из пензијског осигурања и здравствене заштите у смислу члана 160. Закона о раду оствари код Националне службе за запошљавање. У Споразуму од 13.04.2010. године закљученог између парничних странака тужила је потврдила да су јој исплатом отпремнине измиренa сва потраживања из радног односа до његовог престанка везана за зараде, накнаде зараде и накнаде трошкова и других примања и евентуалне штете, осим зараде за месец април 2010. године и да се потписом тог Споразума тужила одриче било каквих потраживања према послодавцу за исплату зараде, накнаду зараде, накнаду трошкова и других примања и евентуалне штете, осим зараде за март и април 2010.године. Тужени је тужилци 07.05.2010. године исплатио отпремнину у износу од 207.255,26 динара. Појединачним колективним уговором туженог који је закључен између представника синдиката запослених код туженог и генералног директора туженог дана 03.09.2003. године и који је важио у тренутку када је тужилци престао радни однос, чланом 72., утврђено је право запослених на отпремнину у износу од 200 евра за сваку годину укупног дотадашњег стажа осигурања запослених, као и остала права предвиђена Законом и општим колективним уговором. Висина утужених потраживања на име разлике између исплаћене и припадајуће отпремнине утврђена је на основу вештачења. Тужена је ушла у поступак приватизације закључењем Уговора о продаји капитала методом јавне аукције (куповина са отплатом на рате) број 1.1566/07-1508/02 дана 20.09.2007. године. Саставни део наведеног уговора чини Анекс 1, у коме је садржан социјални програм који ће се примењивати у субјекту након закључења уговора. Купац се Анексом обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених Појединачним колективним уговором, као и другим општим актима субјекта, важећим у тренутку закључења овог уговора, све до промене истих, у складу са законом. Поступак приватизације је завршен је 30.11.2011. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилци не припада право на исплату отпремнине у складу са Појединачним

колективним уговором туженог из 2003. године, јер је ступањем на снагу новог Закона о раду дана 23.03.2005. године ограничен период важења колективних уговора на 3 године, па је исти престао да важи 23.03.2008. године, што значи да у време када је тужила стекла право на исплату отпремнине у априлу 2010. године, није постојао правни основ за исплату овог потраживања у висини од 200 евра по години стажа, , у смислу члана 72. Појединачног колективног уговора туженог од 03.09.2003. године.

Другостепени је нашао да је у тренутку закључења Уговора о продаји капитала 20.09.2007. године Појединачни колективни уговор туженог од 03.09.2003. године био на снази, јер је закључен на неодређено време, у периоду важења Закона из 2001. године. Наведени закон је престао да важи 23.03.2005. године, а ступањем на снагу Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05), чланом 263. тога закона, прописано је да се колективни уговор закључује искључиво на одређено време, и то за период од три године, а по истеку тог рока престаје да важи, ако се учесници колективног уговора другачије не споразумеју, најкасније 30 дана пре истека важења колективног уговора. Према одредби члана 284. став 1. Закона о раду, који је важност колективног уговора свео на три године, одредбе раније закљученог Колективног уговора остају на снази уколико нису у супротности са тим законом, све до закључења колективног уговора у складу са истим. Такав колективни уговор у конкретном случају није закључен, па у смислу наведених одредби материјалног права, важност раније закљученог колективног уговора престаје истеком три године од ступања на снагу Закона о раду из 2005. године. Међутим, како то време није истекло у време закључења Анекса 1 Уговора о купопродаји капитала методом јавне аукције (који је закључен 10.12.2007. године), то се у складу са ставом првим Анекса закљученог уговора, купац обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених Појединачним колективним уговором, па и Уговором из 2003. године који је у том тренутку важио. Анексом 1 Уговора о купопродаји тужена се обавезала, према ставу другостепеног суда, и на исплату отпремнине у износу од 200 евра за сваку годину укупног стажа осигурања запосленима, утврђеним чланом 72. Појединачног колективног уговора, односно на извршење дефинисаних права и обима обавеза на дан закључења Уговора о купопродаји и Анекса. Зато се у конкретном случају и не ради о продужењу дејства колективног уговора, већ о извршењу уговорне обавезе коју је тужена дужна да испуни, односно да тужили исплати разлику између отпремнине означене у висини од 200 евра по години стажа осигурања и исплаћене отпремнине, по наведеном уговору.

Правно становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјалног права, на шта се основано указује ревизијом туженог.

Одредбом члана 263. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24 од 15.03.2005. године, са изменама) прописано је да се колективни уговор закључује за период до три године (став 1.), те да по истеку рока из става 1.овог члана колективни уговор престаје да важи, ако се учесници колективног уговора другачије не споразумеју, најкасније 30 дана пре истека важења колективног уговора (ставу 2.).

У прелазним и завршним одредбама наведеног Закона – у члану 284. став 1., прописано је да одредбе колективног уговора који је на снази на дан ступања на снагу овог Закона, а које нису у супротности са овим Законом, остају на снази до закључења колективног уговора у складу са овим Законом.

Појединачни колективни уговор туженог закључен је у време важења Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 70/01, 73/01) који је у члану 151. прописивао да се појединачни колективни уговор може закључити на неодређено или на одређено време. Закон о раду који је ступио на снагу 23.03.2005. године, поменутом одредбом члана 263. став 1. ограничио је трајање важења колективног уговора на најдуже три године. Из овог разлога је одредба члана 78. Појединачног колективног уговора туженог којом је констатовано да се уговор закључује на неодређено време у супротности са одредбом Закона о раду.

Наиме, из садржине законских одредби члана 263. став 1. и 284. став 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/05...) произлази да ако је колективни уговор, по ранијем закону, био закључен на неодређено време, као што је конкретан случај, после ступања на снагу прописа о ограниченом трајању важења колективног уговора, уговор може да се примењује још само три године, јер ће по истеку тог рока његове одредбе постати супротне члану 263. став 1. важећег Закона, који предвиђа да колективни уговор може да важи највише три године. Зато појединачни колективни уговор туженог од 03.09.2003. године није могао бити примењен на радно правне ситуације настале после 23.03.2008. године, по истеку рока од три године од ступања на снагу Закона о раду донетог 15.03.2005. године, о чему другостепени суд није водио рачуна.

Првостепени суд је правилно закључио да у време када је тужили престао радни однос није могао да се примењује Појединачни колективни уговор тужене од 03.09.2003. године, јер је истекло време од 3 године од доношења Закона о раду из 2005. године, када су одредбе наведеног Појединачног колективног уговора постале супротне одредби члана 263. став 1. Закона о раду, којим је ограничено време важења колективног уговора на период од најдуже три године. При томе, чињеница да закључен Анекс 1 Уговора о продаји капитала методом јавне аукције у време док је још важио Појединачни колективни уговор тужене од 03.09.2003. године и којим се купац обавезао да у оквиру субјекта приватизације обезбеди поштовање свих права запослених утврђених Појединачним колективним уговором важећим у тренутку закључења овог уговора, не значи да је купац био дужан да примењује наведени Појединачни колективни уговор и након његовог престанка. На то упућују управо одредбе Анекса 1 којим се обавеза поштовања наведених права запослених обезбеђује све до промене Појединачног колективног уговора, а Појединачни колективни уговор од 03.09.2003. године је престао да важи 23.03.2008. године, три године након што је ступио на снагу Закон о раду из 2005. године.

Имајући у виду да је тужили отпремнина исплаћена у складу са Законом о раду и Правилником тужене од 11.01.2010. године, који је важио у време престанка радног односа, као и немогућност примене Појединачног колективног уговора од 03.09.2003. године, тужила нема право на разлику од исплаћене отпремнине до висине отпремнине која је била прописана тим Појединачним колективним уговором.

С обзиром да је тужила успела са тужбеним захтевом за накнаду трошкова за коришћење годишњег одмора, а тужени у делу тужбеног захтева који се односи на мање исплаћену отпремнину, правилна је одлука о трошковима парничног поступка.

Странка је дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду у смислу члана 163. став 2. ЗПП. Тужени који је успео у ревизијском поступку,

трошкове тог поступка је тражио, али их није определила у погледу њихове висине, већ је трошкове целог поступка тражио збирно према АТ. Због тога је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

На основу члана 416. став 1. и члана 165. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић